

Thisted-brødre udvekslede drømme og håb — over Atlanten

Arne Ringgaard Pedersen

I takt med den tekniske udvikling, som gør kommunikation mulig på så mange - og til stadighed hurtigere - måder, kan man vist godt sige, at kunsten at kunne skrive breve i de seneste årtier er blevet sat i skammekrogen. Og hermed placeres da også meget kulturhistorisk stof nutildags i samme hjørne, hvorfra det - til skade for eftertiden - ikke lader sig hente frem påny. Det bekymrer således en institution som Rigsarkivet, at der i alle relationer skrives for lidt i disse år.

Tidligere var man tvunget til at anvende brevformen, når man ville fortælle omverdenen om livets gang eller indvirke herpå. Brevene kunne derfor, når brevskriveren kendte „reportagens kunst”, indeholde interessant dokumentation for, hvorledes folk tænkte og handlede i gamle dage.

Som eneste barnebarn på denne side af Atlanten efter mine morforældre, snedkermester Ole Peder Christensen og dennes hustru, Jensine (Sine), som boede i Vestergade 56 i Thisted, kom jeg - efterhånden som det tyndede ud i slægtsledene forud - sammen med adskillige fotoalbummer i besiddelse af to brevbunker fra den epoke, hvor brevet var eneste kommunikationsmiddel for almindelige mennesker.

Den ene bunke består af 14 lange breve, som min mormor i perioden 23/6-12/12 1930 har sendt til sin datter Ingrid (min moster), der netop havde tiltrådt en stilling som tandtekniker i Store Heddinge. Brevene giver et godt billede af familiens gøren og laden, ligesom de indeholder en kolossal mængde af småglimt fra livet i Thisted i 1930. Samtidig tegner de et portræt af brevskriveren selv, en 60-årig håndværksmesterkone, som har placeret sig særdeles centralt med mand og 6 voksne børn omkring sig.

Her ser vi artiklens to hovedpersoner sammen med de fire yngre søstre, som alle er nævnt i artiklen. Billedet er fra ca. 1905. I bageste række ses fra venstre Viggo (1896-1956), Emil (1895-1929) og Ellen (1897-1982). I forreste række fra venstre Ingrid (1901-1978), Helga (1904-1952) og Anna (1899-1990).

Adressaten i Store Heddinge, som et par år efter kom tilbage til Thisted for at blive bestyrerinde for det Schous Sæbehus, som havde til huse i Vestergade 2, og som senere blev arrestforvarerkone i Vestergade 1, har man derimod et svagere indtryk af. Brevene fra Stevns - og dets emner - anes kun indirekte gennem brevene fra Thisted.

„Ensretning” gør sig stort set også gældende med hensyn til den anden brevbunke, som blandt andet indeholder en - formentlig stort set komplet - samling af de

breve, som sønnen Emil i perioden 1914-20 sendte fra USA og Frankrig til forældrene i Vestergade 56 - og som trods Verdenskrigen nåede frem. Breve, som forældre og søskende i perioden har sendt vest på over Atlanten, eksisterer derimod kun i ringe omfang.

Men nederst i bunken træffer man på en undtagelse - breve udvekslet mellem to brødre omkring årsskiftet 1919/20. Lillebroder sidder i Thisted og drømmer sig ud i den store verden, fulgt op af svar fra storebroderen i USA - med dennes drømme og håb, som går tilbage til barndomsbyen ved Limfjorden. Perler, som er den egentlige anledning til denne artikel.

Disse to breve gengives senere - med min efterfølgende vurdering af, hvorvidt drømmene gik i opfyldelse. Men forinden skal vi kende aktørerne - brevskriverne - lidt nærmere.

O. P. Christensens ældste søn, Emil Peter Christensen, blev født på Møllevej i Thisted den 6. februar 1895, og blev - efter skolegangen - udlært som kolonialkommis hos købmand Jørgen Jensen i Hurup, hvor han i øvrigt var ungdomsven med maleren Jens Søndergaard. Sammen med tre kammerater fra Thisted besluttede Emil sig til som 19-årig at forsøge lykken på den anden side af Atlanten. I en artikel („Tog Fjerritslevtoget og rejste til Amerika”) i Thisted Dagblad den 9. februar 1995 (altså omkring Emils 100-årsdag) har jeg fortalt om de fire Thisted-drenge, som rejste fra byen den 7. april 1914 og to dage senere stod ud fra Københavns Frihavn om bord på „Hellig Olaf”.

Emil beskæftigede sig efter ankomsten til Staterne med alt muligt arbejde, både på landet og i byen. Staten Iowa's „hovedstad” Des Moines og omegn var i de følgende 3 ½ år hans tilholdssted. Han melder sig i 1917 som frivillig i den amerikanske hær. I Thisted Amts Tidendes nekrolog af 4. februar 1929 anføres om Emil bla.:

„I foråret 1918 ankom han sammen med Yankeerne til Frankrig og blev straks transporteret ud til fronten; men han opnåede dog aldrig at komme i direkte Berøring med de fjendtlige Kugler. Mange Gange var han sammen med sit Kompagni, der var i Reserven, opstillet i en Løbegrav, hvor han bl.a. en Gang stod ret op og ned i 36 timer i Træk. Timer, der sneglede sig af Sted i frygtelig Spænding, idet de stakkels Soldater hele Tiden ventede paa Ordren til at rykke ud. Mange af Krigens Deltagere fortæller, at denne Venten var ti Gange værre end selve Kampen i ildlinjen”.

I april 1919 er Emil igen i Amerika, hvor han hurtigt finder tilbage til Des Moines i Iowa; og her genoptager han arbejdet. Han er tilsyneladende ved at tilpasse sig den tilværelse, som var hans forud for indrulleringen i den amerikanske hær.

Emils breve fra 1914-19 til hjemmet i Thisted giver et godt billede af ham. Han var ikke flittig til at skrive - starter næsten alle breve med at undskylde dette („Jeg skulde have skrevet for en Maaned siden, men jeg har aldrig kunnet lide det med skriveri”) er en typisk bemærkning). Håndskriften var - ligesom

formuleringsevnen - rimelig, medens retskrivningen helt fra starten af var elendig. Og den blev naturligvis ikke bedre med årene derovre. Men man får et godt indtryk af den unge mand. Han er flittig og nøjsom. Har styr på den beskedne økonomi, som dog sætter ham i stand til at sende penge hjem til Thisted, stærkt opmuntret af den særdeles gode dollarkurs i disse år. Ud over afvikling af det banklån, som i 1914 sætter ham i stand til at rejse til USA (hans moder kan i brev af 30. maj 1919 fortælle, at „nu har du klart resten af rejsepengene”), lægger han megen vægt på at give gaver i forbindelse med jul og mærkedage hos familien i Thisted (søstrenes konfirmationer og forældrenes sølvbryllup optager ham meget).

Omkring årsskiftet 1919/20, hvor han modtager brev fra broder Viggo, synes Emil altså stort set at være faldet ind i de vante folder i USA.

Her ses Emil i „fuld ornat” inden afrejsen til Frankrig i 1918. Optimismen var stor og moralen fin. Et „Stars and Stripes” i et hovedbrev har fået følgende tekst: „Til venstre Flaget, der skal sende os akros Rhinen med Hæder og Ære – som alle, naar Krigen er ovre, vil se op til. Hvis Kejser Bill lige kunde se, hvorledes vi kommer herovre, vilde han vist blive forskrækket”. I et andet brev – 26.7 1918 skriver Emil til forældrene: „... saa naar vi kommer til Berlin, kunde jeg maaske komme hjem paa Besøg, for det skal nu ikke tage forfærdelig længe, inden vi har banket Tyskerne”.

Tider Han havde jo faaet Friplads og Statsunderstøttelse, men han skulde jo have haft 6 á 800 Kr. til, og dem kunde vi ikke skaffe, og saa maatte han jo opgive”.

I det hele taget havde min mormor stor fornemmelse for sine 6 børns fortrin og svagheder. Om Viggo skriver hun således i et brev i september 1919 til Emil bl.a. følgende:

„Du ved maaske, at Viggo havde en god Ven, Andersen. Han er rejst til Sibirien og har faaet Plads; nu

søger Viggo ogsaa og vil gerne afsted og muligvis faar han ogsaa en Plads, naar der bliver noget, men det kan jo godt vare noget. Nu synes vi jo han kunde have det godt her, han faar en god løn, men det er jo for smaat at være her”.

Af Emils breve fra USA, fremgår det med jævne mellemrum, at Viggo nærmest har tigget ham om dollars, og i et brev af 10. juli 1916 skruer Emil - dog i et brev til forældrene - da ogsaa bissen på:

„... Jeg tænker, at jeg snart skriver til ham (altså Viggo) og skælder ham rigtig godt ud for Vejen han opfører sig; hver eneste Gang han skriver til mig, er det altid et Par Dollars han har i Hovedet, men jeg tænker ikke der vanker flere til ham, han er snart gammel nok til at sørge for sig selv. Saa hvis han skriver til eder efter at skaffe ham noget, saa fortæl ham rent ud nej og fortæl ham til at gaa i Seng tidligt et Par Gange om Ugen i Stedet for at rende rundt hver Aften. Saa tænker jeg nok Fyren kunde betale kontant for Sko og Stof han køber, og hvis ikke han vil, have at lade det vente og gaa med Ralterne til han faar Penge igen. Men jeg tænker, jeg vil skrive til ham og sige ham Besked, og hvis han bliver vred, saa kan han gaa hvorhen han vil for min Skyld. Det er vist altfor denne Gang...”.

Til trods for, at de to brødre havde den samme skolegang bag sig, er deres danskkundskaber vidt forskellige. Viggo, som betjener sig af en fantastisk flot håndskrift, bevæger sig fejlfrit og velformulerende hen over papiret.

To breve

Det er nu forsøgt at give en skitse af to vidt forskellige brødre, som er midt i tyverne, netop som verden - efter den første Verdenskrig - er ved at åbne sig på ny.

På dette tidspunkt er Viggo blevet ansat som kontormand på Maskinfabrikken Thy. Den 21. november 1919 sætter han et stykke firmapapir i skrivemaskinen og skriver til Emil:

Kære Broder

Det er nu lang Tid siden vi har hørt fra Dig eller skrevet til Dig, og derfor vil jeg nu skrive et Par Ord.

Som Du vel ved er jeg nu ansat paa Maskinfabrikken „Thy” her i Thisted, som nu er et Aktieselskab, og har det udmærket, men min Udlængsel gør sig stadig gældende, og jeg har underskrevet Kontrakt med A/S Det sibiriske Kompagni i København om Plads saasnart Forholdene i Sibirien igen bliver normale, og kan derfor vente til Foraaret at komme derind. Jeg har en god Ven fra Esbjerg, som i 1 ½ Aar har været hos Grosserer C. P. Clausen her i Byen, som allerede rejste herfra Danmark den 26. August i Aar over Amerika og Japan. Det kan derfor ogsaa tænkes, at jeg kommer til at rejse denne Rute, og at det derfor ikke er umuligt, at vi maaske kan træffe hinanden, hvis Du da ikke inden den Tid kommer en Tur til Danmark. Saafremt at denne Plads ikke bliver til Virkelighed, har jeg tænkt mig til Foraaret at emigrere til United States, og beder Dig forsyne mig med Oplysninger, der kan være mig til Nytte ved en Rejse derover. Jeg er jo ung og rask og er villig til at tage fat på hvadsomhelst i Begyndelsen. Vær god og skriv til mig om der altid er Brug for raske unge Mænd derovre, og om Du eventuelt ved Dit Bekendtskab derovre er i Stand til at skaffe mig en

foreløbig Beskæftigelse derovre. Rejsepenge har jeg sikret mig, og jeg mener jo, at saafremt man kan komme ind i Amerika er der vel ikke noget at risikere ved at rejse derover. Skriv nu noget om Forholdene derovre til mig, da det skulde glæde mig meget at komme over til Dig, at vi eventuelt senere kan begynde een eller anden Forretning derovre sammen. Jeg har jo nu i 10 Aar erhvervet mig et indgaaende Kendskab til alt Handels- og Industriliv, saa at jeg saasnart jeg bliver kendt med amerikanske Forhold skal paatage mig alt. Alene med Henblik paa, at en ung dansk Mand skal og bør have udenlandsk Kendskab, er man nødsaget til at bryde med de hjemlige Forhold. Skriv nu udførligt til mig, hvordan Du mener jeg nemmest skal gribe Sagen an.

Hjemme er alt ved det gamle, vi er alle i bedste Velgaaende og raske og sunde. Her i Firmaet har vi faaet elektrisk Installationsbevilling, og vi faar i denne Tid lagt elektrisk Lys ind i Hytten derhjemme i Nr. 56. Denne Ejendom er i Følge sin Beliggenhed stegen fra de 3500 Kroner Fader købte den for til ca. 15.000 Kroner, saa det er jo en lille Kapital. Hjemme sidder de meget bedre i det end i de gamle Dage; thi Fader har i sidste Par Aar haft saa meget at bestille, at han næsten ikke kan overkomme det, jeg skaffer ham jo i Kraft af min Stilling mange større Arbejder ved Snedkeriet. Nu er Fader og Moder jo ogsaa kun sig selv og med den Indtægt de har nu kan de sagtens have det godt.

Ellen er nu ikke hos Direktør Nielsen (navneforandring til Eiø, red.) mere, men lærer nu at sy, Ingrid er Assistent ved Tandlæge Nielsen jun. og Helga er Barnepige hos Uden jun. og Anna er Husassistent i København. Som Du ser staar alt godt til herhjemme, og Fader og Moder haaber, at Du snart kommer en Tur hjem. Ejnar Olesen er paa et Kontor i København og er blevet forlovet med en Københavnerdame. Jeg har i de to sidste Somre været i København paa Ferie og besøgt Aksel Andersen, som ogsaa er forlovet i København. Vi har allerede aftalt, at vi eventuelt om nogle Aar vil begynde een eller anden Forretning i København i den maskintekniske Branche, men det er jo kun Lufkasteller endnu. Hvis man vil tjene Penge her i Verden maa man have noget for sig selv, det kan jo ikke betale sig hele sit Liv at arbejde for andre.

Som Du ser af ovenstaaende staar alt godt til herhjemme, og jeg haaber ogsaa Du er tilfreds med Tilværelsen derovre i USA.

I Øjeblikket har jeg ikke flere Nyheder, saa dette bliver altsaa mit Julebrev til Dig og jeg haaber oprigtig af Hjertet, at Du maa faa en rigtig glædelig og velsignet Jul derovre for 6. Gang.

Mange kærlige Hilsner fra os alle herhjemme og endnu en Gang mine allerbedste Jule- & Nytaatshilsner fra din hengivne Broder.

Viggo

På brevpapir fra Public Correspondence Table i „Des Moines Young Men's Christian Association (YMCA)” - det stedlige KFUM i staten Iowa - svarer Emil den 12. januar 1920 broder Viggo i Thisted direkte på novemberbrevet. (Stavefejl er rettet, medens engelske ord og amerikaniserede danske ord og vendinger er bevaret).

Kære Broder

Eftersom du har skrevet til mig maa jeg sende dig et Par Ord.

Som du skriver har du contract med dette sibiriske Company, men kan du bræke den eller er du ikke mere bundet end du kan give den op hvilken som helst Tid.

Men for saa vidt du rejser til USA, bræker det hvilken som helst Contract. Hvordan kommer du med det engelske sprog, tænker du at kunne tage en Kontorplads med det samme. Du kan, hvis du kan handle sproget nogenlunde, faa en Plads med lille Løn til at begynde med, hvilket vilde maaske tilfredsstille dig, og gaa til Aftensskole eller faa privatundervisning i faget tilhørende. Hvorved du i ca. 2 eller 3 Maaneder vilde kunne faa en Plads paa 100 Dol. om Maaneden eller mere.

Men tilværelsen er ogsaa dyr herovre, saa jeg ved ikke, om du kunde tjene mere her i din bestilling. Din første udbetaling vilde være 4-5 Dollars for et Værelse om Ugen, at sige ca. 20 Dollars om Maaneden. Det næste vilde være at leve for ca. 10 Dollars om ugen. Nu har vi allerede 60 Dollars ud af 100 eller 40 Dollars tilbage, saa har du din vask med, and det tager meget Tøj, et sæt til 40-50 Dollars eller mere, et Par sko 12-15 Dollars and so on. So I believe, that you will find out, that Dollar over here is not any more then Kr. over there. Mig for mit vedkommende har fundet ud af, at det er haardt at sæve Penge herovre.

Jeg har tænkt en hel Del paa at komme hjem for maaske at hjælpe Fader. Maaske at bringe med mig en Del nye Modeller fra Chicago, New York and maaske London, og saa maaske finde en ny Vej af en Slags adveticement.

Christensen and Søn med en mængde nye amerikanske Modeller vilde vi være i Stand til at levere noget nyt. Amerikans plejer altid at slaa dem i øjnene derhjemme, maaske laane lidt paa Huset, leje en Butik med større Værksted til. Faa Forbindelse med større Møbelsnedkerforretninger, og ny Modeller fra Chicago og New York maanedlig.

Som sagt, hvis du agter at komme til America, vil jeg advice dig til at komme til Des Moines, hvortil jeg kan komme og hjælpe dig tilrette og finde noget at bestille. Vinteren er sløj her og der er ikke meget at bestille, men til første Marts tænker jeg at tage fut igen. Jeg skal lave 500 Dollars til Sommer, før jeg gaar hjem og tænker at tage en Opvarterplads over Havet eller noget lignende. Jeg tænker nu, det vil skade dig at komme herover, hvis du bliver ked af det, kan en gaa hjem i et Aarstid igen. Men jeg ved ikke, om jeg kunde finde mig i at blive hjemme nu. Jeg vilde næsten ikke kende nogen mere, det er vist faa af gamle bekendte, som endnu er i Thisted. En Del, der gaar hjem paa Besøg efter at have været her i nogle Aar, kan ikke befinde sig derhjemme mere.

Det er vist alt for denne Gang. Saa skriv til mig, hvad du har i Sinde, hvis du kommer.

Rejs til Des Moines, Iowa og lad mig vide og høre igen snart, hvis du lider at komme snart. Før jeg kan høre fra Dig send mig et Telegram fra Chicago.

Men vent til April eller Maj og giv mig nærmere oplysninger.

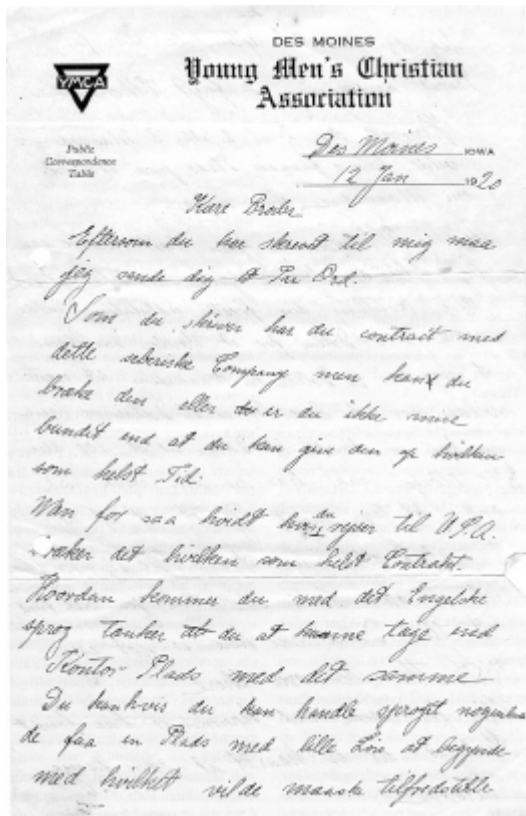
Med hilsen din broder

Emil

Hilsen til gamle Bekendte. Min adresse vil forblive Crystal Lake, Iowa.

Fremtiden

Nu kender vi lidt til de to brødres baggrund omkring årsskiftet 1919/20 - og vi har netop fået deres egen beskrivelse af, hvad de på dette tidspunkt havde af drømme om deres egen fremtid. Den ene sad i Thisted og drømte sig ud i den store verden, gerne med USA som mål, medens den anden sad i det selvsamme land - helt ude i Iowa - og nærmest drømte om at skabe sig en fremtid hjemme i sin barndoms Thisted.

Howdan formede fremtiden sig så for de to unge mennesker?

Allerede under sit ophold i Frankrig havde Emil, som følge af den beskrevne opstilling i løbegrave ved fronten, haft et nervesammenbrud. Han blev indlagt på hospital i Frankrig, men var tilsyneladende helt rask ved sin tilbagekomst til Amerika. Det netop citerede brev fra ham, dateret den 12. januar 1920, tyder også herpå. Men ikke længe efter fik han et tilbagefald, og til trods for, at han kom under kyndig behandlig derovre, stod han ikke til at helbrede.

Fra et brev, dateret 18. november 1920, skrevet af en thybo ved navn Kristian Kaagaard til Emil's forældre i Thisted kan citeres:

„Jeg har været henne og besøge Emil, som jeg fortalte eder jeg ville gøre, naar jeg kom herover igen (brevskriveren boede i nabostaten Minnesota, red.) Han har ikke tabt sin forstand, han kendte mig og svarede forstandig nok paa Spørgsmaal, jeg stillede ham, og saa vidt som jeg kunde skønne, var han bedre end da jeg sidst saa ham, før jeg rejste hjem. Det underligste er, at han ikke vil tale, man skal næsten skænde paa ham for at faa ham til at sige noget. Han lovede, at han vilde skrive til eder, og jeg haaber, at han har holdt ord. Jeg talte ogsaa med Lægen, som har ham under Opsyn. Jeg spurgte ham, hvad han troede, der var galt med Emil. Han vidste ikke rigtig, der kunde være mange ting, der kunde foraarsage

det. Han sagde: Bare Emil vilde tale, vilde han være færdig med at være her, og det samme tror jeg. Vi maa haabe, at han vil begynde snart, saa han kan komme ud. Da jeg spurgte Emil, om han skulde have noget imod at komme til Danmark, smilede han bare, maaske han tænkte, at der kom han vist aldrig.”

Selvom brevskriveren konstaterer at Emil vist har det „bedre end da jeg sidst saa ham”, er der ingen tvivl om, at brevet har vakt bekymring hos familien Christensen i Thisted.

Om det har været familiens strateg, min mormor (hun besad en fantastisk kombinationsevne), som har udtænkt den plan, at sønnen Viggo, som jo nok efter hendes opfattelse alligevel var på vej væk fra de små forhold i Thisted, skulle rejse til USA og få broderen Emil sendt hjem, skal jeg ikke kunne sige. Men en kendsgerning er det, at Viggo i begyndelse af 1921 tager turen „over dammen”, får beskæftigelse på det hospital i Iowa, hvor Emil befinder sig, og får hjemrejsen arrangeret. Emil ankommer til Thisted - medens man endnu skriver 1921.

I Thisted bliver Emil, som boede hos sine forældre, i de følgende år en kendt skikkelse. I starten kunne han bevæge sig rundt i byen, ofte iklædt sin amerikanske soldateruniform. Men efterhånden blev han svagere og svagere, og sine sidste år tilbragte han siddende i en stol ved vinduet, hvor et gadespejl hjalp ham til at følge livet i Vestergade.

I sommeren 1927 har Emil inviteret familien til Havet. Christian Grønkjær's vogn havde plads til 6 voksne passagerer, når to klapsæder midt i vognen blev slået ud. Og så var der oven i købet også plads til et barn og en liggestol. Med på turen var - foruden min far, Henry E. Petersen, som har stillet sig bag kameraet - fra venstre fru Signe Christensen, sønnen Emil, datteren Helga (min mor), mig selv som et-årig siddende hos datteren Ingrid (altså min moster) - og i liggestolen snedkermester O. P. Christensen med sin uundværlige snadde i hånden.

USA sørgede godt for sine krigsveteraner, så økonomisk havde Emil det godt. Siden krigen oppebar han i lighed med alle amerikanske krigsinvaliden en særdeles god pension. Hver måned indgik på kontoen i Handels- og Landbrugsbanken i Vestergade 80 dollars, som efter tyvernes kurs udgjorde ca. 300 kr. Det var i overkanten af, hvad en håndværker i Thisted havde til forsørgelse af en familie, og det satte ham i stand til at være „familiens glade giver”.

Emil holdt af at sidde i klitterne i Hanstholm eller Klitmøller og skue ud over Vesterhavet. Derfor spenderede han med mellemrum en tur med lillebil - og så mange af familien, som kunne stuves ind i bilen, var med. For få år siden kom jeg til at sludre med vognmand Christian Grønkjær, Møllevvej 9, og han huskede stadig Emil og disse ture.

I Thisted Amts Tidende fra mandag den 4. februar 1929 kan læses, at krigsinvalid Emil Peter Christensen om

søndagen var død i sit hjem i Thisted, næsten 34 år gammel. Af nekrologen fremgår det, at Emil om morgenen blev syg af influenza, og at døden indtrådte ca. 5 timer senere.

Her midt i 30'erne er snedkermester O. P. Christensen og hustru parat til søndagsturen, som – efter det obligatoriske besøg ved sønnen Emils gravsted på Vestre Kirkegård – omfattede besigtigelse af nybyggeri i udkanten af Thisted. Artiklens forfatter var – som her – ofte med på disse ture.

Fra 1929, da Viggo med sin familie var flyttet til Schenectady, var 76 Jackson Avenue (huset i baggrunden) „adressen” i mere end 60 år. Her er Viggo og Elisabeth i gang med at planere forhaven til det nybyggede hus. Til venstre familiens førstefødte, Peggy.

Emil blev begravet på Vestre Kirkegård, hvortil jeg igennem 30'erne deltog i familiens søndagsture. I ca. 25 år - bortset fra årene under besættelsen - sørgede den amerikanske regering for, at der hvert år på Uafhængighedsdagen den 4. juli blev lagt en krans med det amerikanske flag på Emils grav.

Det hører med til historien, at mine morforældre, som begge døde i 1938, efter Emils død oppebar halv pension efter ham.

Emils drømme fra 1920 gik langt fra i opfyldelse. Hvordan gik det med Viggos?

Inden han drog til USA nåede han - hvad han næppe havde taget med i sine drømme - i slutningen af 1920 at få en søn sammen med en kollega fra maskinfabrikken. Alligevel blev han - efter at have sørget for at få sendt Emil til Thisted - i staterne, hvor hans drømme og håb nu skulle realiseres.

I Poughkeepsie ved Hudsonfloden, knap 100 miles nord for New York City finder Viggo et job som regnskabsmand i The Mohican Company (Wholesale Branch), og i 1926, da han står for at skulle runde de 30 år, tager han hjem til Thisted for at indgå ægteskab med Elisabeth Christensen, datter af rejseinspektør Christian

Christensen, Margrethevej 18. Brylluppet stod tirsdag den 2. marts 1926, og allerede ved mine forældres bryllup 12 dage senere er de nygifte på vej til Poughkeepsie, hvor deres første fællesbarn bliver født den 15. september 1927.

Elisabeths broder Evan - uddannet gartner - følger snart efter, og han og Viggo starter i 1934 sammen et vognmandsfirma i Schenectady godt 200 miles nord for New York City, lidt nord for byen Albany (staten New Yorks hovedstad). Firmaet specialiserer sig i kødtransport til New York City, og allerede inden 2. Verdenskrig er vognparken vokset til 35-40 specialbyggede vogne til formålet. Det går rigtig godt for „Evans Express Co.,” hvor Viggo styrer det økonomiske. I 1934 og 1937 forøges familien med henholdsvis en søn og en datter.

I 1944 mister Viggo sin kone Elisabeth, som var født i 1900, og i de følgende år bestyres huset i Jackson Ave af

Viggos ældste søster, Ellen, som var på besøg hos familien i Schenectady, da krigen i 1939 brød ud, og derfor blev „hængende” i staterne. I slutningen af 40'erne indgik Viggo nyt ægteskab, men allerede i 1958 - kun 61 år gammel - dør han af et hjerteslag i forbindelse med en banal brokoperation.

Starten til Viggos amerikanske drøm – The Mochican Compagny i Poughkeepsie. Alt og alle er „lined up” på fortovet. Bag kasseapparatet til højre anes forretningsindehaveren, og bogholderen – Viggo – er hentet ud fra mørket med regnemaskinen og har placeret sig ude ved fortovskanten (manden med briller).

Efter „bortførelsen” fra Thisted i 1926 af sin brud besøgte Viggo Danmark og Thisted to gange. Omkring julen 1935 sammen med kone og to børn, og i 1954, hvor han stolt viste sin fødeby frem for sin amerikanske kone.

Viggo (54) fotograferet i 1949 i forbindelse med sin udmærkelse til President of the Schenectady Kiwanis Club

Sammen med svoger Evan nåede Viggo en position i ”Staterne” - også økonomisk. Derfor er det mystisk for mig, når jeg nu „røder” i de gamle papirer, at der i „Opgørelse i Boet efter Enkefru Jensine Nikoline Christensen og tidligere afdøde Mand Ole Christensen” - dateret 5. 12. 1938 - figurerer et „Gældsbevis fra Viggo Christensen til Rest” på 1256,95 kr., med renter 4% fra 1/1-5/12 1938, 46,78 kr., ialt 1303,73 kr., som blev

udlagt som en del af den femtedel af arven - 4871,11 kr. - som tilfaldt ham efter forældrene. Det må være et af ham for længst glemt lån - til opfyldelse af efterladte forpligtelser i Thisted i 1921? - som troligt har været ført ajour af familiens finansgeni, min mormor.

I takt med opfyldelsen af drømmene i brevet fra 1919 havde Viggo udviklet sig til en rigtig amerikaner - men med stor troskab over for detaljer, som kunne vække minder om barndommen i Thisted.

Emil og Viggo var mine morbrødre. Jeg var 2½ år, da Emil døde. Svagt husker jeg at have kravlet rundt på ham, når han hvilede sig på sofaen. Viggo husker jeg naturligvis fra hans seneste to besøg i Danmark. Højdepunktet for mig var, da jeg - under hans besøg i 1935 - forgæves forsøgte at „slå” ham i antallet af spiste æbleskiver. Viggo glemte nemlig aldrig at sætte pris på sin mors - min mormors - kogekunst.

Det, som her er hentet ud af gamle papirer, har en nutidig realitet: Viggos tre børn i Schenectady har jeg

stadig god kontakt med - forstærket ved foreløbig to besøg
- i 1983 og 1990 - af de amerikanske kusiner, som er
meget fascineret af forældrenes fælles hjemstavn, Thisted
og Thy.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1999, side 87-
98).